

מסורת הש"ס

(א) לקמן סג' (ב) ג"ז ס"ס
גיטין ע"ב (ג) (ד) (ה) ר"ש
מנחות ס"ג (ו) (ז) (ח) ר"ב
ד"ה ח"ו (ט) (י) לקמן ס"ה
(יא) (יב) (יג) (יד) (ט"ו)
(ט"ז) (יח) (יט) (כ)

הגהות הב"ח

(א) גמ' אלא לאו רבנן
שקט מיה פליגי: (ב) אם
ר' מאיר אמר אסור
עד שיהי: (ג) ר"ש
ד"ה ומהם אמרתי אף
זו נדר יול להמיר
נדר בעצמו שיכול למיר:
(ד) ב"ר ד"ה לום וכו'
אמר אם נשוא אמר מפני
כבודי זה אמר מפני
כבודך ד"כ:

גליון הש"ס

גמ' אי רבי אליעזר בן
יעקב זירוזין הווי קשה לו
לחלוק מירי נמנעתי דברי
עין כ"רין לשלף ק"ל על ע"א
ו"ש:

פירוש הרא"ש

אם אין אתה מה ונשוא
"בגד וכו' דרך כבוד הוא
שקבל מתנה לבניו ולא
לקמן: שלא ע"ש הרב.
וז"ל נדר שאלה אע"פ
שכל פחה והרעה עוקר
נדר משקרו ואע"פ
נדר שאלה לחכם אי
היה מותרת ע"פ ז"ל
בב"ר: לטעם תמנות:
שכח דא"ל לאו כ"א
א"א וז"ל ש"ס טעם לנדר
המתיר לנדר איסור:
דבריהם נשואים ס"פ. דרין
שנאו רוב שקבל ממנו
מתנה מרובה מתחלה גם
הוא הנה מתנה הכרה:
לאו כ"א א"א ונשואת
הנה הכרה מתחלה ונשוא
מתנה מתנה מרובה: ונשוא
הוא דאריהי פ"ט
המתיר טעם שקבל ממנו
שמתנה לנשואו וז"ל
אין נדר זה ע"ל דלמנות
ז"ל המתנות למתן מירי
מנכין אם לא איכל אלך
כי ר"ל להמתין גם לפעולה
אחרת והוא חזק יותר
לאיכיל גם זה האיש ונכ"ג
לא זה נדר זירוזין אלא
נדר נמוך נחמתי שיהיה:
כ"א וז"ל א"א ב"ב
א"א ב"ב וז"ל א"א
חזק ליה למשטן פלגי
דשאי הכא כיון שאמר
שמתנה לנשואו וז"ל
רנן משום דל"ל לאו
כללא אלא כ"ו: ה"ה
ב"ב א"א ונשואת אחרת
ק"ל אלתא פלגי והלכתא
טובה:

רש"י

הרי זה יכול. המודר להחיר נדרו בעצמו שלא ע"פ חכם שיכול
לומר לו המודר כלום אמרת ליתן לבני כך וכך אלא נשכיל כבודי:
וכו כבודי. יותר שאלה אקבל שאיני לר"ך וכבר הותר הנדר: מני אי
רבי אליעזר בן יעקב. אע"ג דלא
דנדר זירוזין הווי: אלא לאו רבנן
היא. דכברי דלא הוי נדר זירוזין
וס"מ פליגי: לעולם רבי אליעזר בן
יעקב היא. הא ממתי: ומודה ר'
אליעזר בן יעקב כה"ל נדר הווי.
ולא זירוזין דודאי משום נדר ממש
קא"ל דלמר ליה לאו כללא אלא כ"ו:
ומכ"א אף זה. נודר יטול להמיר (א)
שיכול לומר לו הריני ממזיק לך
טובה כאלו התקבלתי ממך לפיכך
איוני נדר: אי ר"א בן יעקב נדרי
זירוזין סו. שזמרו ומדירו כדי שיתן
לו כך וכך אע"ג דלא אמר התקבלתי
הי כעל נדרי זירוזין הווי: אלא
לאו רבנן היא. דכברי דלא הווי
נדר זירוזין אלתא פלגי: לעולם
ר"א בן יעקב היא. הא ממתי:
ומודה. דהאי לא הוה נדר זירוזין
אלא נדר ממש ולהכי אז אמר
התקבלתי לא הווי נדר: משום דלמר
ליה לאו מלכא כ"ו: מני אי ר"א בן
יעקב נדרי זירוזין הווי. המדיר מכרו
שיאכל עמו ואפי' לא חלה מותר:
אלא לאו רבנן היא. ופלגי דלא
הווי נדרי זירוזין: לעולם ר"א בן
יעקב היא. ומודה דלאו נדרי זירוזין
הווי: מי סברה דאדריה מומנא.
דהיינו נדרי זירוזין: לא וזינא הוא
דאדריה למומנא דלמר ליה מומנא
לי כדודך אמר ליה אין נדר זה
קבל ע"ך ונדר וחלה הוא. המומנא
הא לא חלה הווי נדר גמור: יסר
על כן. על אותו שאמר נמשכה אמר
ר"א בן יעקב האומר לחבירו קונם
שאני נהנה על כ"ו: וסלס פקפיד
כנגדו. אף על גב שפירש לו
הכל ואע"פ שהפקיד כנגדו אף
אלו נדרי זירוזין ומותר: ולא
הוודו לו חכמים. שיהא נדרי זירוזין:

אם אי אתה מתארח אצלי ותאכל עמי פת חמה ותשתה עמי כוס חמין והלה
הפקיד כנגדו האף אלו נדרי זירוזין ולא הוודו לו חכמים לאו

לא אנטרין וכי האי הוא יכול לומר כן אבל אין הנשים סמוכים על שולתן אביהם היו איפכא דלהרוחה דידהו קמטוין וכל שאמרו הם
הרינו כאלו התקבלנו המירו הנדר ואילו אמר האב כן אין נדבריו כלום. וכמו הרשב"א ז"ל דדוקא בקיום מעשה שייך למימר הריני כאלו
התקבלתי דכיון שאפי' היה מקבל ממנו היה יכול להחזיר לו אף מעבדיו יכול לומר הריני כאלו התקבלתי והחזרתיך דאפסוי מטרחתא
למה לי אבל נבטול מעשה כגון שאמר נכסי אסורין ע"ך אס מלך למקום פלוני לא שייך למימר הכי לומר לו הרי הוא כאלו לא
הלכת שא"א. ואיכא מאן דפליג שאפילו נבעני זה יכול לומר כן שאזתו תנאי עצמו לא אמרו מתחלה אלא להשלים רזו שיהי רוצה שלא
ילך ונכשויו כיון שאינו חושש אם ילך אם לא ילך כבר נשלו רזו: מי סברה דאדריה מומנא וזינא אדריה למומנא. כלומר
לאו דכ"ד שהמומן הדיר למומן דאי הכי אפי' נלא אונם שרי נדרי זירוזין הווי אלא וזינא אדריה למומנא כלומר לנקשת המומון נדר
המומן דל"ל לא מומנא לי לא תומיני לנשואיך א"ל אין כלומר כן אומיך נדר זה ע"ך כלומר אסור נכסין או נכסי על עמך אם לא
תעשה כן ונדר המומון וחלה הוא וכו' הלכך טעמא דחלה הוא לאו הכי נדרא הווי דליכא למימר לזרויה איכוון שרי לא היה לר"ך לזרו
אותו דלדרכה הוא בקש ממנו שחמינו: יסר ע"כ א"א בן יעקב. האי דלמר יתר ע"כ משום דהכא אע"ג דשיך למימר לאו כללא
אנא שרי הוא אסור המומון על עצמו אם לא ילך לא ילך כבר נשלו רזו: ומש"ה איכא למימר דדוקא נדר אפילו הכי א"ר אליעזר
בן יעקב נדרי זירוזין הווי. ולפי פ"י זה חזין השתא דמאי דחזין לעיל דאפילו ראב"י מודה כל היכא דאיכא למימר לאו כללא אנא דמויא
בעלתא היא ולא קושטא דמתלחא. ולאריך פירושא דחזין לעיל דטעמא דלאו כללא אנא משום דמפלגיין בין מתנה מרובה למתנה מועטת
האי יתר ע"כ דלמירין הכא לאו משום דלא חיישין לעטמא דלאו כללא אנא דהא כיון דמתנה מועטת היא לא שייך למימר הכי אלא
האי יתר על כן דקאמר משום דכ"ד כיון דמייחד ואמר פת חמה וכו' של חמין דדוקא נדר ולא לזרויה בעלתא קמ"ל דאלו נדרי זירוזין
ולפי פ"י זה אכתי קיימינן במאי דלמירין מעיקרא דכל היכא דאיכא למימר לאו כללא אנא דהיינו במתנה מרובה אפי' ר"א בן יעקב מודה.
ודחינן לאו דבכתיבתא כלומר בכתיבתא הוא דפליגי רבנן אלא בקמייתא לא. ואיכא נכסי דגרסי ושמע מינה פליגי רבנן עליה שמע מינה:

ארבעה נדרים פרק שלישי נדרים

ר"ן כ"ה

קונם שאני נהנה לך. קונם מה שאני נהנה משלך: כלום אמרת
אלא מפני כבודי. שאתכבד על ידך כפני הכרות שיראו שאני
חשוב בעיניך שאתה רוצה ליתן לי מתנה וזה כבודי שאתכבד יותר
כשיראו שאתה רוצה ליתן ואני איני רוצה לקבל: ואמרין בירושלמי
דברי מאיר דפליג בלודך בכתיבתא
דמיימינן כסמון פליג נמי כה"ל
ומפרש הם במאי פליגי דגרסינן
א"ר זעירא כה"ל חלוקים מה אן
קיימינן אם כזוה אומר מפני כבודי
זה אומר מפני כבודי כלומר שכזוה
אומר כלום אמרת אלא מפני כבודי
מדייר מולך עליו ואומר לו לא לי אלא
לכבודי נחמתי כדי שאתכבד שקבל
מתנה ממני דברי הכל אסור אם כזוה
אומר מפני (ו) כדודך זה אומר מפני
כבודי דכ"ע לא פליגי דשרי כיון
קיימינן כה"ל אומר כה"ל כמי
זוה אומר מפני כבודי זה אומר מפני
כבודי ורבנן אמרין כסמון כמי זוה
אומר מפני כבודי זה אומר מפני
כבודי: לא ר"א בן יעקב היא. אף
ר"א בן יעקב היא: משום דל"ל
לאו כללא אלא וכו'. והכא הווי דשיך
למימר הכי מפני שהמומן אוסר על
עצמו נכסי המומון ומש"ה איכא למימר
דדוקא קאמר שאינו רוצה ליהנות
ממנו אלא א"כ יקבל הוא ממנו ג"כ
הנאה זו כדור א' של חמין וכו' דלאו
כללא הוא אלא כה"ל כה"ל הכי שייך
למימר הכי והא המומון אינו אוסר
עליו נכסי המומון דלדרכה נכסיו הוא
אוסר למומן אם לא יקבל ממנו גם
דמשום הנאה זו. ואחרים אומרים
על משום דהכא ע"ל למתן ליה מתנה
מרובה משמע דעבד ליה אריך ניח
נפשיה דאי לא לא הוה יהיב ליה הך
מתנה הלכך שייך למימר לאו כללא
אנא אכל כה"ל לא מוכח הכי דעבד
איניש להאכיל את חבירו אלא אף על
גב דחכריה לא יהיב ליה מעיקרא
מיד: הריני כאלו הפקלתי. מפרש
בפרק מי שאלחו (גיטין דף ע"ג:) דהיינו
טעמא משום דלהרוחה דידהי איכוון
והא לא אנטרין. דדוקא כשהנכס
סמוכים על שולתו דכ"ה האי גוונא
שיך למימר דלהרוחה דידהי איכוון
שלא ינטרן להויא משלו לזרין והא

לא אנטרין וכי האי הוא יכול לומר כן אבל אין הנשים סמוכים על שולתן אביהם היו איפכא דלהרוחה דידהו קמטוין וכל שאמרו הם
הרינו כאלו התקבלנו המירו הנדר ואילו אמר האב כן אין נדבריו כלום. וכמו הרשב"א ז"ל דדוקא בקיום מעשה שייך למימר הריני כאלו
התקבלתי דכיון שאפי' היה מקבל ממנו היה יכול להחזיר לו אף מעבדיו יכול לומר הריני כאלו התקבלתי והחזרתיך דאפסוי מטרחתא
למה לי אבל נבטול מעשה כגון שאמר נכסי אסורין ע"ך אס מלך למקום פלוני לא שייך למימר הכי לומר לו הרי הוא כאלו לא
הלכת שא"א. ואיכא מאן דפליג שאפילו נבעני זה יכול לומר כן שאזתו תנאי עצמו לא אמרו מתחלה אלא להשלים רזו שיהי רוצה שלא
ילך ונכשויו כיון שאינו חושש אם ילך אם לא ילך כבר נשלו רזו: מי סברה דאדריה מומנא וזינא אדריה למומנא. כלומר
לאו דכ"ד שהמומן הדיר למומן דאי הכי אפי' נלא אונם שרי נדרי זירוזין הווי אלא וזינא אדריה למומנא כלומר לנקשת המומון נדר
המומן דל"ל לא מומנא לי לא תומיני לנשואיך א"ל אין כלומר כן אומיך נדר זה ע"כ כלומר אסור נכסין או נכסי על עמך אם לא
תעשה כן ונדר המומון וחלה הוא וכו' הלכך טעמא דחלה הוא לאו הכי נדרא הווי דליכא למימר לזרויה איכוון שרי לא היה לר"ך לזרו
אותו דלדרכה הוא בקש ממנו שחמינו: יסר ע"כ א"א בן יעקב. האי דלמר יתר ע"כ משום דהכא אע"ג דשיך למימר לאו כללא
אנא שרי הוא אסור המומון על עצמו אם לא ילך לא ילך כבר נשלו רזו: ומש"ה איכא למימר דדוקא נדר אפילו הכי א"ר אליעזר
בן יעקב נדרי זירוזין הווי. ולפי פ"י זה חזין השתא דמאי דחזין לעיל דאפילו ראב"י מודה כל היכא דאיכא למימר לאו כללא אנא דמויא
בעלתא היא ולא קושטא דמתלחא. ולאריך פירושא דחזין לעיל דטעמא דלאו כללא אנא משום דמפלגיין בין מתנה מרובה למתנה מועטת
האי יתר ע"כ דלמירין הכא לאו משום דלא חיישין לעטמא דלאו כללא אנא דהא כיון דמתנה מועטת היא לא שייך למימר הכי אלא
האי יתר על כן דקאמר משום דכ"ד כיון דמייחד ואמר פת חמה וכו' של חמין דדוקא נדר ולא לזרויה בעלתא קמ"ל דאלו נדרי זירוזין
ולפי פ"י זה אכתי קיימינן במאי דלמירין מעיקרא דכל היכא דאיכא למימר לאו כללא אנא דהיינו במתנה מרובה אפי' ר"א בן יעקב מודה.
ודחינן לאו דבכתיבתא כלומר בכתיבתא הוא דפליגי רבנן אלא בקמייתא לא. ואיכא נכסי דגרסי ושמע מינה פליגי רבנן עליה שמע מינה:

עין משפט
גר מצוה

א"א ב"מ מ"י פ"ה מה"ל
נדרים הל' ד' סמך
למין רמב טו"ע י"ד
סמך רמב טו"ע י"ד
י"ה ג' מ"י פ"ה מה"ל
נדרים הל' ד' ופ"ג
מה"ל טעמא הל' א'
טו"ע י"ד סמך רמב
י"ה ד' טו"ע ס"ס פ"ג:

מוסף רש"י

זהו כבודי. שלא טעול
מתן (דקמן ס"ו.) קונם
שאתה נהנה לי. קונם
מה ע"ך כל האלה
שמתנה ממני (דקמן ס"ו.)
אף זה. אם ליה הנדר
יול להמיר מאלו בלא
שאלת המתן מס. ואמר
לו הריני כאלו התקבלתי
(ס"ו) ואמר לו המדיר
הריני כאלו התקבלתי מה
שקשתי ממך (דקמן ס"ו.)
מר קשישא. מי נכסי הווי
לזכ חסדא וס' נכסי שייך
אלא שגבול קורין לו מר
קשישא ולפני קורין לו מר
יעקב וכוונתו ס"ס.
וחלה הוא. המדיר (דקמן
ס"ו.)

תוספות

פי סברת דאריהי מומנא
א"א וז"ל א"א וז"ל
אריהי למומנא אפי' ליה
מומנא י"י אפי' ליה
אין. מירוס כן איני רוצה
למתן חסדא וז"ל וזינא
למומנא דור ע"ך וז"ל
מתן לו ונדר מירוס
נדר מומנא ואמר קונם
פירות עלי אם איני
מומן איתך ולא הווי נדרי
זירוזין משום דדוקא איכא
המומן מירוס וזינא
מפני ר' ונדר לאלס
משל הם שייך נדרי
זירוזין אלא אין נדרי
לזרו המומון לחסלו הכי
דלדרכה המומון מנכסין
המומן שיעור על כן
שמתנה: יתר ע"כ בן אב"ר
ד"א א"ר ב"ב וז"ל ע"כ
פ"ה הנה: וז"ל מלי יתר
על כן י"ל דהיי קאמר
אפי' דשיך לומר לאו
כללא אלא וז"ל וז"ל
לשיל דלא הווי זירוזין היכא
דשיך לומר לאו כללא אלא
לכן נראה דלמר ליה קונם
שאי אתה נהנה ממני לעולם
אם אי אתה יוכל היס
פת מתה והשתא ל"ל שייך
טעמא דלאו כללא אנא
למשמע דלע"ג דפי' לו
פת מתה וז"ל על חזין
דמקפיד הוא טפי ופ"ה
דמחסיין לנדר אפי' שרי:

מסורת הש"ס

רש"י

ארבעה נדרים פרק שלישי נדרים

כה ר"ן

עין משפט
גרי מצוה

א) שנועט כט. לט.
 ב) ויל דעת המוקד
 ק) אלא כשנועט לט.
 ג) ופי' חס' שנועט
 ד) דמי' משום קניא
 ה) שנועט כט. כל השנועט
 ו) ע"ש כמה וכמה שנועט
 ז) שנועט מנ: [שנועט
 ח) א) קדוש מ. טוילן ה.
 ט) שנועט ט. א) [שנועט
 י) ויפטר ע"ך
 יא) כ' גרם אריתא
 יב) פירות וכתב המעשה
 יג) שיהי המכר עלמדי ע"ש
 יד) ופי' ע"ך למחר
 טו) ופי' [ומכר טו.
 טז) [פי' הי"ד.]

הנהגות הבה"ה

א) גמי דלמא עבריתון
 ב) מילי ודמיתון על דעמית:
 ג) שם דמתי' וכלל אלהי
 ד) ולישבע יהודון
 ה) דמקיימיתון
 ו) משמע תורה אחת וכו'
 ז) תורה אשם ולשבע
 ח) יהודון דמקיימיתו מצוה
 ט) משמע מלך המלך
 י) וכו' כל מצות שבתורה
 יא) ולשבע יסחון דמקיימיתון
 יב) מורה ומלת כל: א) ב)
 יג) ולשבע שפיה מלת א)
 יד) אלהי משה רבינו: ד) רש"י
 טו) דיה לאו וכו' ולמסטר
 טז) נפשיהו אלא ע"ז אוקרי
 טז) אלהי בעצמה סתיד:
 טז) ר"ה ולימא אס וכו'
 יז) בית הכד למלך י"י דעמית:
 יח) אלהי מלתא וכו' דס
 יט) אלהי מלתא וכו' אגבו
 כ) טרוף קאמר דה"ק אס
 כא) לא ראיתו נחש דומיא
 ק) קורת בית הכד:

גליון הש"ס

בבב"ן ד"ה אלא רבדי
 שיהי לא אשכחן ע"י גרין
 לפני דף די פ"ב דיה
 ואלה לתורה: שם י"ה
 רבו תליסר אריותא.
 אריותא ק"ן ג"ז הי"ש
 שנועט פ"ה מ"ז וע"י
 פירשו עתון והי"ש
 הנילו כשמו:

תוספות

בבב"ן פ"י סהא נמטר
 סהי כמו קורות בית
 הכד ולי' דמה ענין
 נמטר לקורות בית הכד
 לכ"י לפ"ש עתון עלט"ר
 גלג"ז ופי' וכו' נמי
 טרופין פירות כגון ולק
 יתה גמי קורות בית הכד:

פירוש הרא"ש

חבורה עבודת כוכבים
 שכל הכופר בה כו'.
 דמקיימיתון עבודת כוכבים
 ופי' משו ולא משו
 את כל המלות: אלא
 מילתא דלא מירחא נקט.
 על דעת המוקד ועל
 דעת: אריותא רבנא.
 כמו אריות סוסים ומליסר
 6 ה: בבב"ן. התב
 ולפי' ענין: כוליה נחש
 משי' ש"ס. כוליה
 נחש טרופים יתה
 כנסת ארס ענינים:

אדעתא דידן אישכנע. כדרך שני אדם נשבעין ואין דרך בני אדם לקרוא לנמלים עולי מלכיים: לאסוקי מאי. אמרי ליה הכי דשלח על דעתך אנו משביעין אותך: לאו לאסוקי דיהיב ליה לבגלו חובו אסקונדרי סיפסקים שמשחקים בהן וקורא אותן וזו וכך רוצה לפטור עצמו מן השבועה. מכלל דעביד איניש דנשבע גבי שומשמי: לא. שומשמי ואסקונדרי לאו מילתא היא וכתיב לא מיפטר איניש נפשיה ומשום האי טעמא לא היו אומרים לו היו יודע ממש יהב ובעי למיפטר כהכי ונשאר דחוי מילי לא עביד איניש דנשבע אדעתא דנפשיה: וסא פניא וכן מליני כו' שנאמר ולא אפסק לנדכס. הכי פירושו איני משביע אתכם על דעתכם לנדכס: לאסוקי מאי. קאמר לכו הכי לאו לאסוקי דאי אסוקי לה שמה לעבודת כוכבים אלוה ופלתו לה ובעו למיפטר נפשיהו דלמרי דלמרי דלמרי: לא. לאו לאסוקי משום האי קאמר הכי דליניו לא מלו לאסוקי לעבודת כוכבים שמה אלוה ולמפטר נפשיהו (ו) דהא עבודת כוכבים איקרי אלוה מעמיה: אס כן אמאי משבע יסחון הכי על דעת המקום ועל דעתי לישבע יסחון דמקיימיתו טורה: הוה משמע טורה אשם. שכתב בלגז: משמע מלות המלך. שפסקיה שום תשי' ענין מלך (דברים י) שיש שם מלות: ולישבע לכו הכי דמקיימיתו עבודת כוכבים וטורה כולה אי נמי דמקיימיתו סרי' ג' מלות. ולא מני למיעי מערי: אלא משא רבינו מילתא דלאו טרייתא נקט. כשאמר על דעת המקום ועל דעתי ששם כלל: אורוותא. אישכנענא מלכות תבן: ובלע יסחון. אלמא דהוה גדול מקורת בית הכד: בערוף קאמר. נחש מנומר לא משתבח כקורת בית הכד: וסא כוליה מטרף טריסי. הו מנומרין: כגבו טרוף קאמרין. ולא הו גדול כי האי גוונא: וליפני. אס לא רלמי נחש גבו טרוף קורות בית הכד (א) מילתא אגב אורחא קמ"ל. דכי אמר (ו) בית הכד אגבו טרוף קאמר דומיא דקורת בית הכד דהו טרוף מדקיס מדקיס: נפקא מינא. למוכר קורת בית הכד לחצירו: אי גבה טרוף אין. ודאי הו קורת בית הכד: ממני

כי משתבע אדעתא דידן משתבע ואנו לא מסקינן נפשין אשומשמי ועל דעתא דנפשיה לא עביד איניש דמשתבע והתניא כשהו משביעין אותו אומרים לו הו יודע שלא על תנאי שבלבך אנו משביעין אותך אלא על דעתך ועל דעת בית דין לאפוקי מאי לאו לאפוקי דאסיק להו לאיסקונדרי מאי אסיק להון שמא וזו ומדקאמר על דעתנו מכלל דעביד איניש דמשתבע אדעתא דנפשיה לא לאפוקי מ'קניא דרבא דהוה גברא דהוה מסיק בחבריה וזו אתא לקמיה דרבא אמ"ל ללוה ויל פרע לי אמ"ל פרעתך אמ"ל רבא אמ"ל ויל אישתבע ליה דפרעתיה אזל ואייתי קניא ויהיב וזו בגויה והוה מסתמך ואייל ואתי עליה לבי דינא אמר ליה למלוה נקוט האי קניא בידך נסב ס"ח ואישתבע דפרעיה כל מה דהוה ליה בידיה הוה מלוה רגו ותברא להוה קניא ואישתבך הגהו וזו לארעא ואישתבך דקושטא אישתבע ואכתי לא עביד דמישתבע אדעתא דנפשיה והתניא וכן מצינו במשה רבינו כשהשביע את ישראל בערבות מואב אמר להם הו יודעים שלא על דעתכם אני משביע אתכם אלא על דעתי ועל דעת המקום שנאמר ואלא אתכם לבדכם וגו' מאי אמר להו משה לישראל לאו הכי קאמר להו דלמא (א) עבדיהון מילי ואמריהון על דעתנו משום הכי אמר להו על דעתי לאפוקי מאי לאו לאפוקי דאסיקו שמוא לעבודת כוכבים אלוה מכלל דעביד איניש דמשתבע אדעתא דנפשיה לא עבודת כוכבים איקרי אלוה דכתיב וכוכל אלהי מצרים וגו' ולשבע יהודון דמקיימיתון (א) מצות משמע מצות המלך ולשבע יהודון דמקיימיתון כל מצות משמע מצות ציצית (א) דאמר מר שקולה מצות ציצית כנגד כל מצות משמעה ולשבע יהודון דמקיימיתון תורה משמע תורה אחת ולשבע יהודון דמקיימיתון תורה אשם ולשבע יהודון דמקיימיתו מצוה משמע מלך המלך וכו' כל מצות שבתורה ולשבע יסחון דמקיימיתון מורה ומלת כל: א) ב) ולשבע שפיה מלת א) ב) אלהי משה רבינו: ד) רש"י דיה לאו וכו' ולמסטר נפשיהו אלא ע"ז אוקרי אלהי בעצמה סתיד: ר"ה ולימא אס וכו' בית הכד למלך י"י דעמית: אלהי מלתא וכו' דס אלהי מלתא וכו' אגבו טרוף קאמר דה"ק אס לא ראיתו נחש דומיא ק) קורת בית הכד:

דיון למדי דלא שייך בה גומא הוא ודאי שנועט שזה הוה: אלא אמר רבא לעולם דלמחר שנועט אס לא ראיסי לאו אמר רבא לומר דכי היכי דהתם (לקמן כה). תנין שאף נמי דלמחר יאסרו פירות עולם עלי בשבועה אס לא רלמי וכו' כלומר ואכולהו גווי דממתינן קאי ורבותא משום נחש כקורת בית הכד היא דכ"ד אמרינן נהי דנגדרים אמרינן דהפירות מותרין התם הוה משום שאף כשלא נמכוון לאסור פירות לא לקי משום שא דנגד שזא לא אשכחן ומש"ה צדין הוה שנאמר שלח נמכוון לאסור פירות אכל בשבועה דלי לא נמכוון לאסור פירות לקי משום שנועט שזא כד"א ודאי לאסור פירות עליו נמכוון כי היכי דלא לילקי קמ"ל דלפי שנועט סמיקין אהאי טעמא דכתיבנא דממתינן דלי לאסור פירות נמכוון לא היה מולא איסורין בתנאי כה"ס: אדעתא דידן אשכנע. דלע"ג דלא אמרינן ליה אשכנע על דעתנו אינו נשבע על מה שיש בלבו אלא על דעתנו: כשסן משביעין אסור. למודה מקלמ: אסקונדרי. תמיכות ען קטנות שמשחקין: כהה: וואסיק לבו שמה וזו. כהה את שמש ומקלמ א"ל פרעטיך. כלומר פרעטיך מקלמ דאי כופר בכל למה ליה לנמקט ספרא דאורייתא הוה לא מתייב אלא שנועט היסק דלימא דנקיטת חסך אלא ודאי מודה מקלמ הוה. והש"ס הלא לא חס לפרושי משום דלאו כהנהו דיני עסיק וכבר כתבתי בפרק שנועט הדיין כשיעמא דשמיא: ה"ג ואשכנע דייכסיס לך וזו. ולא גרסינן דפרעית אלא לך דהא איזו לאו כמורת פרעון שקליה: לא אפסק לנדכס. לא כשאלמס נמשעת לנדכס. שאס נא לומר שאפי' עס דורות הנביאים היה כורת ברית אהי כמייב בתר הכי את אשר ישנו פה כו' ואת אשר לינו פה וכו': דאי אסיקו שמה לעבודת כוכבים אלוה. כלומר ואע"פ שאינו נמשע הלשון הא דעמס על עבודת כוכבים: דמקיימיתון כל מצות משמע מצות ציצית נקרינן עבודת כוכבים וכו' תשגו ולא תעשו את כל המלות: אלא מילתא דלא טרייתא נקט. וכפי שנועט שמיס תמא (שנועט כט). מסקינן א"כ לימא להו על דעתי על דעת המקום ל"ל כי היכי דלא מיהו הפדה לשנועטיהו ופירשמי שם כפ"ד: תליסר אורוותא דסיכנא. שיעור תליסר אורוות תבן: בערוף. עשוי כקעיס כקעיס גבו טרוף. עשוי כקעיס כקעיס אלא בלאו כלגז: למקס וממכר. שהמוכר קורת בית הכד לחצירו כהה לריך שיהא טרוף. וינירשמי נראה דפירש טרוף מרובע דלמרינן התם (א) אין מרובע דבריות ופיךן אס קן למה ליה למתני כקורת בית הכד ומשני לית אורחא דתנא מתפס אלא מילתא רבה דתנינא גמלי הפורח כצויר ולימא עכבר: ממני

כב א מ"י (פי' מה' שנועט ה"ל טו) ופי"ה אלהי י"י פתח ענין קבץ טו"ע מ"י ח"י מ"ז פ"י כ: כב ב מ"י פ"ג מהלכות צינא ה"ל י"ז טו"ח"ט פתח ד: כב ג מ"י פ"ב מהלכות ענינות סוכים ה"ל ד פתח דלחן ע: ד' מ"י פ"ו מה' מלכה ה"ל ט: ע:)

תורה אור השלם

1. ולא אתכם לבדכם אבני כרת את ארצות האזת ואת האלה הזאת: דברים כ"ג ט
 2. ויבשרתי בארץ מצרים בלילה יהוה ויחבינו כל בבור בארץ מצרים פארום ועד ברחוק ויכל אלוד מצרים אעשה שפטים אני: שמות י"ב ט

מוסף רש"י

כשהו משביעין אהו. גמי שנועט היינין מילא לה המשביעין את המחוייב שנועט כב"ד (שנועט כס). לאיסקונדרי. מיתות ען קטנות (שם). דאסיק להון שמוא וזרי. סיה אס שמש מלות (שם). לאסוקי מוקריא דרבא. לעולם כהר פומיה אליען וסא דלאשקין לן למחר לא על דעתך משום דנפשיה יס שנועט כהמלות, כון דייכי ליה קני ונתן המעוט למיזו וספקדו אלא ולשבע שחזר לו משמיא ולאחר שנועט יחזור ויעלו, וינכח הוה קריא דרבא הכי (שם). ולא אתכם לבדכם. לא כשאלמס סוכים כהה עבודת כוכבים (שם). נבגדת כוכבים איקרי אלוה. וכי חלבת נמי כהר פומיהו, קטנות דממו לאשכנעי (שם). שקולה מצות ציצית. מרמזי (במכר טו) את כל מלות ה' ועוד דלית געמיטריא מ"ד וי' קטריס וז' מוסין ה"י מ"ג (מחלות מן וכו"ו שנועט (שם). ולשבע יהודון דמקיימיתון תורה. ה"ל משום דמסקין אדעמיהו עבירות וקרי להו מורה ומשבעי אדעמיהו (שם). משמע תורה אחת. אי היה אמר הכי משמע תמא מורה ואין את לן כהה ובעל פה (שם). משמע תורת מנחה תורת חטאת תורת אשם. אי אמר קיימו תרות הו מסקן אדעמיהו לאשכנעו אהן דלאקרי מורות ולא שאר מלות (שם). חמורה עבודת כוכבים. דמתיב גמי עבודת סוכים (במכר טו) וכי תשגו ולא תעשו את כל המלות האלה (שם) וחזרו (ה) ולפי' כהריות (ת) דעבודת סוכים מיירי (חזרוני ה). ולא. הו נחש עב קורת בית הכד. תמיה (שנועט) הא דקאמר קורות בית

כס. תליסר אריותא רבנא. מלא שלם עשרה אריות סוסים ומליסר הכד. שיש ט מליסר. כן רלמי נחש מנומר (שם). כוליהו נחשי מיטרף טריסי. ומשני כגבו טרוף נשבע סהי טרוף כגבו אלוה נגדו (שם).